

İLKÖĞRETİM OKULLARI “OKUL ÇALGILARI” EĞİTİMİNİ GELİŞTİRMeye YÖNELİK ÖNERİLER

Ash Rüzgar YURDAKOŞ, Marmara Üniv. Eğ. Bil. Ens. YL Öğrencisi

ÖZET

Bu çalışmada ilköğretim okullarında yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenen, işbirlikçi öğretme-öğrenme süreçlerinin yaşandığı, öğrenen merkezli ve aktif öğrenme ortamı hazırlayan bir uygulama örneği tasarlanmıştır. Sınıflarda çeşitli çalgıların bir arada öğrenilmesi ile okul çalgıları orkestrası oluşturmayı amaçlayan bu uygulama; hedef, davranışları, aşamaları ve ders içi etkinlikleri ile birlikte sunulmaktadır. Öğrenciler iki yıl süreyle deney ve kontrol gruplarına ayrılarak, iki farklı eğitim sürecinden geçmişlerdir. Deney gruplarıyla “Sınıflarda Okul Çalgıları Orkestrası Eğitimi” kontrol gruplarıyla da “Sınıflarda Tek Çalgı ile Yapılan Çalgı Eğitimi” yapılmış ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. Yapılan gözlemler ile elde edilen bulgular ışığında, okul çalgıları eğitimine farklı bir bakış açısı kazandırmak ve ilköğretim okullarında çalgı eğitimini iyileştirmeye yönelik önerilerde bulunmak hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim okulları müzik dersi, çalgı eğitimi, okul çalgıları

1. Giriş

“Müzik eğitiminin boyutları; ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi ve çalgı çalma eğitimi olarak ele alınmaktadır” (Bilen, 1995).

Bu araştırma müzik eğitiminin boyutları içinden çalgı çalma eğitimi üzerinde durmaktadır.

“Çalgı eğitimi bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönlerini bir bütün halinde ele alır. Bu eğitim yolu ile birey teknik bilgi ve beceriler ile estetik değerler kazanır. Kültürel yaşamı zenginleşir. Böylece eğitimin amaçladığı yaratıcı, araştırmacı, yorumlayıcı, eleştireci ve kendine güvenen bireyler yetişir” (Barış, 2007).

“Müziğin öğretilmesinde, öğrenilmesinde, müziğin yaşatılmasında çalgı; kendisinden vazgeçilmez bir materyaldir” (Günay ve Özdemir, 2003).

Okul Çalgıları, öğrencilerin okullarda sınıfça toplu öğrenerek çalabilmelerine elverişli, profesyonel çalgılara göre daha ufak boyutlu ve taşıma, üfleme, basma gibi kolaylıkları olan çalgılar olarak düşünülebilir. Okullarda okul idaresinin desteği, müzik öğretmeni ve öğrencilerin de talebi doğrultusunda kurs ya da takviye çalışmalarla Keman, Gitar, Bağlama vb. gibi çalgıların da eğitimi verilebilmektedir. Bazı okullarda çeşitli çalgıları çalan öğrencilerle tören ve gösterilerde sunulmak üzere çalgı toplulukları ve orkestra oluşturulduğu görülmektedir. Eğitim fakülteleri ders içeriklerinde, öğretmenin sınıfta eşlik çalgısı olarak kullandığı çalgılar da okul çalgıları grubuna dâhil edilmiştir. Okullarda kullanılan çalgılar genel olarak; Soprano Blok Flüt ve Ailesi, Mandolin, Melodika, Orff Çalgıları (Ksilofon/Metalofon), Gitar, Bağlama ve çeşitli ritim çalgıları v.b. olarak sıralanabilir. Okul çalgılarının birlikte çalınması ile oluşturulan topluluğa “Okul Çalgıları Orkestrası” denilir.

İlköğretim okullarındaki müzik dersi öğretiminde yapılandırmacı anlayışa göre oluşturulan programın temel ilkeleri aşağıdaki gibidir.

- Müzik Dersi Öğretim Programı öğrenci merkezli olmalıdır.
- Öğrenciler edilgen durumda değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmelidirler.
- Öğrenilecek her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmelidir.
- Programın uygulanma sürecinde; bireylerin yetenek ve yaratıcılıklarının geliştirilmesine önem verilmelidir.
- Öğrenilen her bilgi, mutlaka pratiğe dönüştürülebilir nitelikte olmalıdır.
- Müziğin içselleştirilebilmesi, ancak müzik dersinin yaşanarak ve yaratılarak işlenebilmesi ile mümkündür.
- Genel müzik eğitiminde uygulamalar yoluyla bilgiye ulaşılmalıdır.
- Müzik eğitimi; kavramlar ve kurallar yolu ile değil, müziğin tüm boyutlarının eyleme dönüştürülmesi ve hissettirilmesi ile gerçekleşmelidir.
- Nota öğretimi amaç değil, yalnızca araç olmalıdır (M.E.B, 2006).

Bu ilkeler bir arada değerlendirildiğinde yapılandırıcı yaklaşıma göre düzenlenen müzik eğitiminin; yaparak–yaşayarak işlenen, eyleme dönük, yaratıcılığı geliştirici nitelikte, öğrenci merkezli ve öğrenenin aktif olarak öğrenme sürecinin içinde yer aldığı bir eğitim programı olarak tasarlandığı görülmektedir. Verilen hedefler doğrultusunda, müziğin toplu veya bireysel bir şekilde ürüne dönüşebileceği, öğrencilerin okul dışında da müziği yaşamlarına katabileceği müzik dersinin en önemli öğeleri, çalgı çalma ve ses eğitimi etkinlikleridir. Tunalıoğlu (2004), ilköğretim okulları ikinci kademeli öğrencileriyle yaptığı araştırmasında, çalgı ile yapılan müzik eğitiminin; müziğe ilişkin bilişsel, duyuşsal, psikomotor davranışları ve müzik yaşantısı gelişimi yönünden sadece ses eğitimi verilerek yapılan müzik eğitime göre, olumlu yönde anlamlı sonuçlar doğurduğunu gözlemlemiştir.

Ancak sınıf için belirlenecek tek bir çalgının eğitimi tüm öğrencilerin bireysel farklılıklarına, tercihlerine ve kapasitelerine göre eğitim verme konusunda yetersiz kalmaktadır. Bu da o çalgıya karşı sınıf içinde oluşturulacak olan motivasyonu düşürmektedir. Sınıfta çeşitli okul çalgılarının birlikte eğitiminin yapılması halinde hem öğrenciler kendi tercihlerine, zihinsel ve fizyolojik yapılarına uygun bir çalgıyla derse katılabilecek hem de bu çalılardan oluşturulacak bir orkestra ile müzik

derslerinde daha zengin bir ortamda ders yapma imkânına sahip olacaklardır. Fakat bu çeşitliliğin öğretmenlerin yönlendirmesi doğrultusunda sistemli bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.

Caine (2002), Beyin temelli öğrenme ilkeleri doğrultusunda yapılan öğretimde, tüm öğrencilerin görsel, işitsel, dokunsal, duyuşsal tercihleri ve diğer bireysel farkları göz önünde bulundurularak yapabilirliklerini sergilemelerine olanak verilmesi için eğitimin çok yönlü olması üzerinde durmuştur. Bireysel ilgiyi çekmek için öğrenme ortamına yeterince çok değişken sunarak, hayatın karmaşıklığını yansıtmaya yönünden okulların yeniden biçimlendirilmesi gereğini vurgulamış ve eğitimin, en uygun/en verimli beyin faaliyetlerini kolaylaştırmayı amaçladığını belirtmiştir.

Bu araştırmada araştırmacı tarafından, yapılandırmacı yaklaşım ilkeleri ve aktif öğrenme stratejileri göz önünde bulundurularak “Sınıflarda daha etkin bir çalgı eğitimi nasıl yapılabilir?” sorusuna yanıtlar aranmış ve iki yıl süreyle öğrencilerle yapılan çalışmalarda deney gruplarında uygulanan “Sınıflarda Okul Çalgıları Orkestrası Eğitimi” olarak adlandırılabilir, sınıf içi etkinlik ve stratejileri ile sunulan bir uygulama örneği oluşturulmuştur. Öğrenciler üzerinde olumlu etkileri gözlenen bu çalışma, yüz yüze görüşme ve anket vasıtasıyla diğer öğretmenlerin de görüş ve önerileri doğrultusunda geliştirilmeye devam etmektedir.

Örnek Uygulamanın Hedef ve Kazanımları

- Öğrencileri çalgılar hakkında bilgilendirerek, çalgı çalmayı bir zorunluluk olarak değil, kendi yetenekleri ve istekleri doğrultusunda bir seçim olarak görmelerini sağlamak ve bu yolla kendini ifade edebilecekleri bir çalgıyı benimseyerek çalmaya teşvik edebilmek.

- Bireysel farklılıklar ve tercihler göz önünde bulundurularak sınıfta çalgı çeşitliliğini artırarak müzik derslerini zenginleştirmek, ilgi çekici, öğrenci merkezli ortam hazırlamak, öğrencileri yeteneklerine göre gruplara ayırarak eğitim verebilmek.

- Sınıf içinde çeşitli çalgılar ve okul çalgılarıyla orkestra oluşturabilmek.

- Yöresel çalgıları çalan öğrencilere de çalgılarına uygun kolay partiyonlar yazılarak sınıf orkestrasına katılmasına olanak sağlamak. Bu yolla kültürel zenginliğimizi sınıf ortamına taşıyabilmek.

- Herhangi bir çalgıyı kurs veya özel derslerle öğrenmekte olan öğrencileri solo dinletiler yapma ve sınıfta orkestraya kendi çalgılarıyla katılma yönünde teşvik ederek, öğrendikleri çalgıya yönelik motivasyonlarını arttırabilmek.

- İşbirlikçi öğrenme yöntemlerinden yararlanarak öğrencilerin grup çalışmalarında yardımlaşma ve birlikte hareket etme yetilerini geliştirerek olumlu yönde sosyalleşmelerini sağlamak, aldıkları görevlerle sorumluluk duygularının gelişmesine katkıda bulunmak.

- Sınıfta oluşturulacak “Bireysel farklılıklara göre farklı müziksel ifade biçimleri” felsefesinin içselleştirilmesi ile ekonomik, bilişsel, fiziksel veya sosyal bir takım sebeplerle çalgı alamayan/çalamayan öğrencilerin, farklılık durumları nedeniyle sınıf ortamından dışlamalarını önleyici müziksel ifade biçimi geliştirmelerine yardımcı olmak. Bu amaçla kendi ürettikleri basit çalgılara partiyon yazılarak ya da sesi uygun olan öğrenciler için toplu söyleme yolu ile orkestraya dahil edilerek, kendilerini ders ortamının ve orkestranın bir parçası olarak hissetmelerini sağlayabilmek.

- Okulda özel yetenekli öğrencilerle yapılan konser ve etkinlikler dışında, öğrencileri kendi aralarında küçük ya da büyük topluluklar oluşturarak, belirli aralıklarla konser salonu, koridor, bahçe

gibi mekânlarda dinleti yapmaya teşvik etmek. Bu etkinlikler aracılığıyla her öğrenciye performansı sergileyebilme fırsatı tanıyarak; müziği yaşantılarına katabilmek, müzik yolu ile yaratıcılık ve özgüven kazanmalarını sağlamak.

- Uygulamaların ilk aşamasında sınıfta öğretmen ve öğrenciler arasında sağlıklı, anlaşılır bir iletişim kurabilmek amacıyla ortak bir müzik dili edinmek, ses-ritim birlikteliği oluşturmak için temel bilgiler verilir, müzikli oyunlar ve uygulamalar yapılır. Bu süreçte beden perküsyonu ve drama yöntemleriyle doğaçlama ritim ve ses oyunları oynanır, nota süre değerleriyle ritim vurma çalışmaları yapılır. Ayrıca bir sonraki aşamada çalgılar ile çalınacak şarkıların notalarını önceden kulaktan öğrenme yolu ile ezberleme ve şarkıları notadan takip ederek tümünden gelim yöntemiyle birlikte analiz etme, tanımlamalar yapma, nota dilinin ritim ve grafik yönünden yapısını keşfedebilme çalışmaları yapılır. Bu aşamada nota eğitimi ortak dil oluşturmak için bir araçtır. Öğrencide tam öğrenme beklenmez. Oyun, etkinlik ve analizlerle yüzeysel bir biçimde müzik dilinin tümüne yönelik farkındalık yaratmak amaçlanır.

- Uygulamanın ikinci aşamasında tüm öğrencilere öğretme-öğrenme kolaylığı nedeniyle Ksilofon/Metalofon çalgıları öğretilerek, temel bilgi ve becerileri geliştirilir. Öğrenilecek şarkıların notalarının önceden ezberlenmiş olması önemlidir. Öğrencilerin nota ile çalgı çalma prensiplerini çözümledikten sonra uygulamanın üçüncü aşamasında kendi seçtikleri çalgıyı öğrenirken bilgi transferi yaparak önceki bilgilerini yeni çalgılarına uyarlamaları hedeflenir. Bu aşamanın önemi öğrencilerin seçecekleri çalgıyı öğrenmelerini kolaylaştıracı bir geçiş aşaması olması ve öğretmenin de çeşitli çalgıları öğretirken sınıfta toplu bir referans noktası oluşturmasıdır.

- Üçüncü aşamada çeşitli çalgı grupları oluşturularak, her çalgı grubunun grup şefleri belirlenir. İşbirlikçi öğrenme ve akran eğitimi yöntemlerinden yararlanılarak, öğrenciler arasında keşfetme, öğrenme – öğretme süreci yaşanması sağlanır.

- Uygulamalar sırasında öğrenci mevcudundan az sayıda çalgı olduğunda, öğrencilerin üfleli çalgılar dışındaki çalgıları sırayla gruplar halinde çalmaları, çalma sırasını bekleyen öğrencilerin de toplu söyleme yolu ile çalan öğrencilere eşlik etmeleri ve böylece tüm öğrencilerin derse aktif olarak katılımının sağlanması hedeflenir.

- Öğretmenin, öğrencileri çeşitli okul çalgılarını çalarak özendirebilmesi, çalgıların akortlanması ve metodolojisi hususlarında donanımlı olması ve bununla birlikte çalgıların ortak çalınabileceği basit repertuarlar oluşturarak öğrencilerin toplu çalmalarını destekleyici birer rehber olabilmesi beklenir.

1.1. Amaçlar

Bu çalışmada; ilköğretim okulları müzik derslerinde, sınıflarda daha etkin bir çalgı eğitimi verebilmek üzere tasarlanıp deney gruplarıyla çalışılan örnek bir uygulamanın, kontrol gruplarıyla çalışılan diğer bir uygulama yöntemi ile karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Deney grupları ile çalışılan “Sınıflarda Okul Çalgılarıyla Orkestra Eğitimi” uygulamasının verimliliğini ve uygulanabilirliğini ortaya koyabilmek amacıyla aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır;

1. “Sınıflarda Okul Çalgılarıyla Orkestra Eğitimi “ uygulamaları yapmak mümkün müdür?
2. “Sınıflarda Okul Çalgılarıyla Orkestra Eğitimi “ uygulamalarında öğrencilerin derse katılımı

“Sınıflarda Tek Çalgı ile Yapılan Müzik Eğitimi” ne göre farklılaşmakta mıdır?

3. “Sınıflarda Okul Çalgılarıyla Orkestra Eğitimi “ uygulamalarının ardından öğrenci performansları, konser ve etkinliklere katılabilme yönünden “Sınıflarda Tek Çalgı ile Yapılan Müzik Eğitimi” ne göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. Varsayımlar ve Sınırlılıklar

Çalışma grubundaki öğrencilerin deney ve kontrol gruplarının dengeli bir biçimde oluşturulduğu varsayılmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü İstanbul ilindeki özel bir ilköğretim okulunda 2008/2009 ve 2009/2010 eğitim –öğretim yılları arasında 2., 4. ve 5. sınıflarda öğrenim gören 354 öğrenci ile sınırlıdır.

2. Yöntem

Bu araştırmada sınıflarda Müzik Dersi içeriğinde uygulanan Okul Çalgıları eğitiminde, iki farklı öğretim yönteminin karşılaştırılmasına yönelik olarak; iki yıl süre ile 2. ,4. ve 5. sınıflar düzeyinde toplam 354 öğrenci üzerinde deneme ve gözlem çalışmaları yapılmıştır.

Uygulamanın yapıldığı ilköğretim birinci kademe sınıfları içinde öğrencilerin şubelere dağılımında başarı, tutum ve davranış açısından eşit ve dengeli sınıflar oluşturulmasına her yıl okul yönetimi ve rehber öğretmenler tarafından özen gösterilmektedir.

2009/2010 Eğitim-öğretim yılında 2. sınıf düzeyinde 8 şubede öğrenim gören 184 öğrenci random olarak iki eşit gruba ayrılmıştır. Deney grubu olarak seçilen 4 şubede “Sınıflarda Okul Çalgıları Orkestrası Eğitimi” Sistemine başvurulmuştur. Geriye kalan 4 şubeden oluşan kontrol grubunda da “Sınıflarda Tek Çalgı İle Yapılan Çalgı Eğitimi” sistemi uygulanmıştır.

2008/2009 Eğitim-öğretim yılında uygulamanın yapıldığı okulda 4. Sınıfta müzik eğitiminin branşlara göre ayrılması gereğince; 4. Sınıf düzeyine başlayan 8 şubede öğrenim gören 186 öğrenciye bireysel olarak yetenek taraması yapılmıştır.

Öğrencilerin piyanoda verilen sesi tekrar edebilme, verilen ritmik cümleyi tekrar edebilme, İstiklal Marşı’mızı doğru ritim ve seslerle ile söyleyebilme durumları tespit edilmiştir.

Bu sınamaya göre; her şubede tüm aşamalarda en başarılı öğrencilerden başlanarak sıralanan sınıf listeleri hazırlanmıştır. Listede bulunan öğrencilerden taramada başarı gösteren ilk 102’si keman ve koro branşlarında eğitim görmek üzere ayrılmış ve araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Geriye kalan 84 öğrenci ise random olarak 4 şubeye bölünmüştür. Bu dört şubenin ikisinde “Sınıflarda Okul Çalgıları Orkestrası Eğitimi “ diğer ikisinde ise “Sınıflarda Tek Çalgı İle Yapılan Çalgı Eğitimi “ yapılmıştır. Uygulamaların yapıldığı öğrenciler 5. sınıfa geçtiklerinde de eğitimleri aynı doğrultuda sürdürülerek, iki yıl boyunca öğrencilerdeki gelişmeler gözlenmiştir.

Aynı uygulama 2009/2010 eğitim öğretim yılında 4. sınıfa yeni başlayan öğrencilerde de yapılmıştır. 191 Öğrenciden, müzik yeteneği daha yüksek olan 105 öğrenci koro ve keman branşlarına, kalan 4 şubedeki 86 öğrenci ise random olarak deney kontrol gruplarına ayrılmıştır. Uygulama çalışmaları aşağıda tabloda özetlenmektedir.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının; Çalışılan Sınıf Düzeyleri, Kişi Sayısı, Haftalık Ders Saatleri ve Yıllara Göre Dağılımı

	2. Sınıf (Haftada 2 saat)	4. Sınıf (Haftada 1 Saat)	5. Sınıf (Haftada 1 Saat)
2008-2009	-	84 (d-k)	-
2009-2010	184 (d-k)	86 (d-k)	84 (2. yıl gözlem d-k)

2008/2009 eğitim-öğretim yılında 4. sınıfa başlayan dört şubedeki öğrencilerle 4. ve 5. sınıf düzeylerinde toplam iki yıl,

2009/2010 yılında 2. sınıf düzeyindeki sekiz şube ve 4. sınıf düzeyinde dört şubedeki öğrencilerle bir yıl süre ile gözlem yapılmıştır.

Her öğrenci için yapılan gözlemler Ek.1’de verilen değerlendirme çizelgesine kaydedilerek takip edilmiştir.

Her iki grup için birinci aşamada yapılan yazılı değerlendirme örneği Ek 2’de verilmiştir.

Yapılan deneme ve gözlem çalışmalarının ardından tüm sınıf düzeylerindeki iki farklı uygulamanın ortaya koyduğu performanslar, sınıf içi ve dışı etkinliklerde yaşanan olumlu ve olumsuz durumlar karşılaştırılmıştır.

2.1. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Deneme uygulaması tüm sınıflarda araştırmacı tarafından yürütüldüğü için uygulama verileri araştırmacı tarafından gözlemlenmiş ve tutulmuştur. Öğrenci bilgileri ek. 1 de yer alan öğrenci performansını değerlendirme formu ile yapılmıştır. Bu form ile her öğrenci için ayrı ayrı haftalık değerlendirmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler Spss 17.0 ile değerlendirilmiştir. Yazılı olarak tutulan kayıtların yanı sıra konser ve etkinlik görüntüleri video kamera ile kaydedilmiştir.

Sınıf İçinde Uygulanan Yöntemler

“Sınıflarda Okul Çalgıları Orkestrası Eğitimi”

(Deney Grubu)

Öğretimi Yapılan Çalgılar

Bu uygulamanın yapıldığı sınıflarda ikinci aşamadan itibaren tüm öğrenciler sırayla okulda mevcut olan Ksilofon ve Metalofon çalgılarını gruplar halinde çalarak öğrenmişlerdir. Diğer çalgıların seçimi bu temel eğitimden geçtikten sonra öğrencilerin isteği ve öğretmenin yönlendirmesi doğrultusunda yapılmıştır. Ayrıca sınıfta dışarıdan Keman ve Gitar dersleri alan öğrenciler de derse kendi çalgılarıyla katılmışlardır.

2. Sınıflar düzeyinde; Soprano ve Sopranino Blok Flüt, Melodika, Mandolin, Gitar, Keman, Ksilofon-Metalofon, Ritim çalgıları

4. ve 5. sınıflar düzeyinde; Soprano Blok Flüt ve Ailesi, Ksilofon-Metalofon, Mandolin, Keman, Gitar, Melodika, Ritim çalgıları

Uygulama Aşamaları

Birinci Aşama

“Temel Müzik Bilgileri Edinme ve Toplu Söyleme Yolu İle Şarkı Dağarcığını Geliştirme Çalışmaları”

Süre: 6 Hafta

Sınıfta müzik terimlerini anlayabilmek için ortak bir dil ve ses-ritim birlikteliği oluşturmak amacıyla temel müzik bilgilerini edinmeleri sağlanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda yazılı değerlendirme yapılacağı öğrencilere bildirilmiştir. B.k.z. Ek.2 Bu temel süreci desteklemek ve daha renkli, ilgi çekici bir ortam oluşturmak amacı ile Sandalcı’(1999) nın “Müzik Yolcuları” yaygın adıyla Porte Şatosu olarak da bilinen müzik eğitimi metodundan yararlanılmıştır. Metot etkinlik ve materyal bakımından geliştirilip sınıf içinde toplu çalışmaya uygun bir şekilde uyarlanarak kullanılmıştır.

a) *Temel bilgiler:* Sol anahtarı, porte, ölçü, ölçü çizgisi v.b. gibi bilgiler örnek bir şarkı üzerinde tahtada gösterilmiştir. (Bu gibi bilgiler görsel olarak nota üzerinde öğrenilmiş, deftere tanımları yazılmamıştır) Ardından öğrencilerden örnek şarkıyı müzik defterlerine kopya etmeleri istenmiş, hatasız yazanlar defterlerine imza atılarak ödüllendirilmiştir

b) *Ritim çalışmaları:* Sınıfta ritim birlikteliği oluşturmak amacı ile beden perküsyonu kullanılarak doğaçlama ritim oyunları yapılmıştır. Bu çalışmanın ardından notaların süre değerleri vuruşlarına göre;

- 4 vuruşluk nota
- 2 vuruşluk nota
- 2 vuruşluk notanın yanına konulan nokta ile elde edilen 3 vuruşluk nota.
- 1 vuruşluk nota
- Yarım vuruşluk notalar

Olmak üzere biçimleriyle öğrenilmiş, tahtaya yazılan basit alıştırma- larıyla pekiştirilmiştir. (Notalar yalnızca vuruş değerleri ve biçimlerine göre öğrenilmiştir. İsimleri “1’lik, 2’lik, 4’lük, 8’lik vb.” daha ilerideki aşamalarda öğrenilmek üzere ertelenmiş, uygulama kapsamına alınmamıştır.)

c) *Koro ve şarkı dağarcığı geliştirme çalışmaları:* Sınıfta toplu ses eğitimi yapılmış, bir sonraki aşamada çalgı ile çalınacak olan şarkılar bütün-parça-bütün yöntemiyle kulaktan öğrenilerek ezberlenmiştir. Bu yöntemde ilk önce şarkı başından sonuna kadar bütünüyle söylendikten sonra parçalarına ya da müzik cümlelerine ayırarak kavratıp yine bütünüyle söyleterek öğretilir. (Sun-Seyrek,1993) Daha sonra şarkılar notadan takip edilerek, tahtada birlikte analiz edilerek, nota dilinin ritim ve grafik yönünden yapısı keşfedilmeye çalışılmıştır. (Burada nota eğitimi ortak dil oluşturmak için bir araçtır, tam öğrenme beklenmemiştir, öğrencide yüzeysel bir biçimde müzik dilinin tümüne yönelik bir farkındalık yaratmak amaçlanmıştır.)

Birinci Aşamanın Değerlendirilmesi

Süre: 3 Hafta

Yazılı Değerlendirme: 1 Hafta

(Yazılı değerlendirme örneği Ek 1 de verilmiştir.)

Sözlü Değerlendirme: 2 Hafta

Uygulanan öğretme-öğrenme süreci sonunda, öğrencilerin verilen bilgiler ışığında sınıf içi etkinlikleri anlama, derse katılım, yetenek ve performanslarını ölçme amacıyla sekiz sorudan oluşan yazılı ve öğrenilen şarkıların bireysel olarak seslendirildiği sözlü değerlendirmeler yapılmıştır. Değerlendirme sonuçları bir ön test olarak kabul edilmiş ve öğrencilerin müzik dersi notlarını etkilememiştir.

İkinci Aşama

“Orff Çalgıları (Ksilofon - Metalofon) Öğrenimi

Süre: 6 Hafta

Bu aşamada tüm öğrencilere ksilofon / metalofon çalgıları öğretilmiştir. Bu çalgılarla önce doğaçlama daha sonra da nota ile belirli aşamalardan geçilerek çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalgıların öğrenilmesindeki amaç nota ile çalgı çalma prensiplerinin diğer çalgılardan göreceli olarak daha basit olan bu çalgılar üzerinde anlaşılmasının kolaylığıdır. Üçüncü aşamada çalgılar çeşitlendiğinde öğrenciler bu aşamada nota - çalgı çalma ilişkisinde öğrendikleri bilgileri yeni çalgılarına transfer ederler. Bu aşamanın önemi öğrencilerin çalgılar çeşitlendiğinde seçecekleri çalgıyı öğrenmelerini kolaylaştırıcı, geçiş olmasıdır. Bireysel eğitimde böyle bir geçişe ihtiyaç duyulmasa da sınıf eğitiminde toplu öğrenme esnasında faydaları gözlenmiştir.

(Uygulamalar sırasında okulda az sayıda ksilofon ve metalofon olması durumunda, önünde çalgı olmayan öğrenciler toplu söyleme ve izleme yolu ile çalgıları çalan öğrencilere eşlik ederler, tüm öğrenciler sırayla gruplar halinde çalarlar.)

a) *Ksilofon /Metalofon çalgılarını tanıma:* Çalgılar öğretmen tarafından çalınarak, birinci aşamada sınıfta koro şeklinde öğrenilen şarkılardan da örnekler verilerek tanıtılmıştır.

b) *Porte ve çalgı üzerinde, nota sıralarının karşılaştırmalı öğrenimi:*

Ksilofon/Metalofon çalgılarında nota seslerinin tuşlardaki sırası, portede gösterildiği gibi yan yana dizildiğinden dolayı, çalgılar üzerinde gözlem ve alıştırmalar yapılarak seslerin sırası pekiştirilmiştir. Öğrencilerden resim defterlerine ksilofon resmi çizerek üzerine notaları yazmaları istenmiş, resim üzerinde kalem veya çubuk yardımıyla okulda öğrendikleri alıştırmaları evde çalışmalarını önerilmiştir.

c) *Ritim (nota değerleri) öğrenimi:* 1 vuruşluk nota 1 çubuk vuruşu, 2 ,3 ve 4 vuruşluk notalar tremola , yarım vuruşluk notalar iki el ile hızlıca çalınarak aralarındaki süre farkı kavratılmaya çalışılmıştır.

d) *Şarkı Öğrenimi:* Birinci aşamada notaları ve sözleriyle kulaktan öğrenme yolu ile notadan

takip ederek öğrenilip, toplu ve bireysel olarak seslendirilmiş olan şarkılar; tahtada ritim ve ses yönünden analiz edilerek, vuruşlarının ksilofon ve metalofon çalgılarıyla nasıl yapılacağı incelenmiş, ardından ölçülere bölünerek çalınmıştır.

İkinci Aşamanın Değerlendirilmesi

Süre: 1 - 2 Hafta

Öğrenciler gruplar halinde öğrenilen şarkıları ksilofon ve metalofon çalgılarıyla çalmışlardır. Değerlendirme sonucu müzik performans görevi olarak öğrencilerin müzik dersi notlarına yansıtılmıştır.

Üçüncü Aşama

“Çeşitli Çalgıları Gruplar Halinde Öğrenme ve Sınıf İçinde

Okul Çalgıları Orkestrası Oluşturma Çalışmaları”

Süre: İkinci dönemin başından yılsonu konserine kadar.

İlk olarak blok flüt ailesi, melodika, mandolin ve ritim çalgıları öğretmen tarafından öğrencilere tanıtılarak seslerinin nasıl oluştuğu ve çalma prensipleri hakkında bilgiler verilmiştir. Bu çalgıların dışında sınıfta çalgı çalabilen öğrencilerden de varsa keman, gitar, yan flüt, bağlama gibi çalgıları sınıfa getirerek arkadaşlarına tanıtmaları ve müzik derslerine kendi çalgılarıyla katılmaları istenmiştir. Bu aşamada müzik öğretmenin rehberliği ve yönlendirmesi doğrultusunda her öğrencinin seçtiği fizyolojik ve zihinsel yapısına uygun bir çalgıyı benimseyerek çalabilmesine olanak sağlamak ve her öğrenciyi bir çalgı çalmaya teşvik etmek hedeflenmiştir.

Sınıfta çalgılarla gruplar oluşturulup, grup şefleri belirlenmiştir. Öğretmen grup şeflerine tüm sınıfın izleyerek anlayabileceği bir şekilde çalgı ile ilgili bilgiler vermiş ve grup şefleri de daha sonra grubundaki arkadaşlarına bu bilgileri yeniden bireysel olarak aktarmaya çalışmışlardır. Öğrenciler ksilofon ve metalofon çalma sırasında öğrendikleri nota ve çalma bilgilerini seçtikleri çalgılara uyarlayarak bilgi transferi yapmışlardır. Oluşturulan çalgı gruplarıyla öğrenciler işbirlikçi öğrenme ve akran eğitimi yöntemleriyle, keşfetme ve öğrenme – öğretme süreci yaşamışlardır. Önceden öğrenilmiş şarkılar gruplar halinde ve toplu olarak çalışılmıştır. Tahta ikiye ayrılarak çalgılara değişik partiyonlar yazılıp basit çok sesli çalma alıştırmaları yapılmıştır.

Bu süreç içinde çalgısını henüz alamamış olan öğrenciler benimsedikleri ya da öğretmenin yönlendirdiği gruba dâhil olup seçtikleri çalgının çalma prensiplerini gözlem, dinleme, notaları toplu söyleme yoluyla okuyarak çalgı çalan öğrencilere eşlik ederek öğrenmeye çalışmışlardır. Böylelikle aktivitelere tüm sınıfın koro ve çalgı ile katılımı sağlanmıştır. İkinci dönemde de ekonomik ve diğer benzeri sebeplerle çalgı alamamış öğrenciler okulda mevcut olan Ksilofon-Metalofon, Blok Flüt Ailesi ve kendi yaptıkları basit ritim çalgılarıyla derse katılarak sürece aktif olarak dâhil olmuşlardır. Bu eğitimlerin sonucunda tüm öğrenciler okulun çeşitli yerlerde küçük gruplar oluşturarak arkadaşlarına dinletiler vermişlerdir. Çalgısını ileri düzeyde geliştiren öğrencilerle de okul çalgıları orkestrası oluşturularak yılsonu konseri verilmiştir.

Üçüncü Aşamanın Değerlendirilmesi

Süre: 1 - 2 Hafta

Öğrenciler gruplar halinde öğrenilen şarkıları bu aşamada seçtikleri çalgılarıyla çalmışlardır. Çal-

gısı olmayan öğrenciler Ksilofon/Metalofonla değerlendirmeye katılmışlardır. Değerlendirme sonucu ikinci dönem müzik performans görevi olarak öğrencilerin müzik dersi notlarına yansıtılmıştır.

“Sınıflarda Tek Çalgı İle Yapılan Çalgı Eğitimi”

(Kontrol Grubu)

Öğretimi Yapılan Çalgılar

Bu uygulamada her sınıf için; araştırma okulundaki sınıf ortamı, öğrenci mevcudu, sınıf düzeyi ve ders saatleri göz önünde bulundurularak aşağıda belirtilen çalgıların eğitimi verilmiştir.

2. Sınıflar düzeyinde; Soprano Blok Flüt,

4. ve 5. sınıflar düzeyinde; Soprano Blok Flüt, Mandolin

Uygulama Aşamaları

Birinci Aşama

Birinci aşamaları ve değerlendirme süreci deney ve kontrol gruplarında aynı şekilde yürütülmüştür.

Bkz. “Sınıflarda Okul Çalgıları Orkestrası Eğitimi” Uygulama Aşamaları ve değerlendirilmesi

İkinci Aşama

“Sınıf İçin Belirlenen Okul Çalgısının Öğrenimi”

Süre: 4- 5 Hafta

Her sınıf düzeyi için belirlenen çalgılara uygun metot ve yöntemlerle çalgı öğrenimi yapılmıştır. Sınıf-taki tüm öğrenciler aynı çalgının eğitimini almışlardır.

İlk olarak çalgı öğretmen tarafından çalınarak öğrencilere tanıtılmış, ardından çalma ve ses çıkarma prensipleri hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra çalgılara uygun alıştırma ve şarkılar tahtaya yazılarak sınıfça toplu ve bireysel çalma çalışmaları yapılmıştır.

İkinci Aşamanın Değerlendirilmesi

Süre: 3 Hafta (Birinci dönem sonuna kadar olan süre)

Öğrenciler bireysel olarak öğrenilen şarkıları çalgılarıyla çalmışlardır. Değerlendirme sonucu, müzik performans görevi olarak öğrencilerin müzik dersi notlarına yansıtılmıştır.

Üçüncü Aşama

“Şarkı Dağarcığı Geliştirme ve Çok Sesli Çalma Çalışmaları”

Süre: İkinci dönemin başından yılsonu konseri hazırlıklarına kadar

Çalgılarla basit iki sesli alıştırma, kanonlar ve çeşitli şarkılar çalışılmıştır.

Yılsonunda başarılı olan öğrenciler ile yılsonu konseri düzenlenmiştir.

Üçüncü Aşamanın Değerlendirilmesi

Süre: 3 Hafta

Öğrenciler gruplar halinde, çok sesli şarkıları birlikte seslendirmişlerdir. Değerlendirme sonucu ikinci dönem müzik performans görevi olarak öğrencilerin müzik dersi notlarına yansıtılmıştır.

2.2. Bulgular ve Yorum Uygulamalarının Karşılaştırmalı Değerlendirmesi

Tablo 2’de görüldüğü üzere;

2. ve 4. sınıfların *deney gruplarında* bulunan toplam 177 öğrenciden 165 öğrenci

(% 93.2) ders içi etkinliklere, 132 öğrenci (% 74.5) ders dışında konser ve etkinliklere aktif olarak katılmıştır.

2.ve 4. sınıfların *kontrol gruplarında* bulunan toplam 177 öğrenciden 120 öğrenci

(% 67.7) ders içi etkinliklere, 76 öğrenci (% 42.9) ders dışında konser ve etkinliklere aktif olarak katılmıştır.

5.sınıfların 2. yıl devam edilen gözlem grubu *deney gruplarında* bulunan toplam 42 öğrenciden 41 öğrenci (% 97.6) ders içi etkinliklere, 40 öğrenci (% 95.2) ders dışında konser ve etkinliklere aktif olarak katılmıştır.

5.sınıfların 2. yıl devam edilen gözlem grubu *kontrol gruplarında* bulunan toplam 42 öğrenciden 21 öğrenci (% 50) ders içi etkinliklere, 19 öğrenci (% 45.2) ders dışında konser ve etkinliklere aktif olarak katılmıştır.

Tablo 2 Deney ve Kontrol Gruplarının Ders İçi ve Ders Dışı Aktivitelere Katılım Durumları

Sınıf Düzeyleri	Gruplar	Ders içi etkinliklere katılım		Konserlere katılım	
		Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
2. Sınıf 2009/2010	Deney G.	89	95.6	73	78.4
	Topl.Öğr.Say.	93	100	93	100
	Kontrol G.	60	76.9	37	40.6
	Topl.Öğr.Say.	91	100	91	100
4. Sınıf 2008/2009	Deney G.	37	88.0	29	69.0
	Tpl.Öğr.Say.	42	100	42	100
	Kontrol G.	26	61.9	17	40.4
	Topl.Öğr.Say.	42	100	42	100
4. Sınıf 2009/2010	Deney G.	39	92.8	30	71.4
	Topl.Öğr.Say.	42	100	42	100
	Kontrol G.	34	77.2	22	50
	Topl.Öğr.Say.	44	100	44	100

5. Sınıf 2009/2010 (2. yıl devam edilen Gözlem Grubu)	Deney G.	41	97.6	40	95.2
	Topl.Öğr.Say.	42	100	42	100
	Kontrol G.	21	50	19	45.2
	Topl.Öğr.Say.	42	100	42	100

Gruplar arasında oluşan farklılaşmanın nedenleri uygulama esnasındaki yaşıntılara göre karşılaştırma yapılarak aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Öğrencilerin çalgı çalmaya istekli olma durumuna göre yapılan gözlemlerde;

Kontrol Grupları: Sınıfta eğitimi verilecek çalgı tek seçenекle sınırlı kalmıştır. Seçilen çalgının tüm öğrencilerin fiziksel ve zihinsel yapısına uygun olması ve istek uyandırması konusunda zorluklar yaşanmıştır. Öğrencilerin %32.2'si çalgılarıyla aralarında bağ kurmakta ve benimsemekte güçlük çekmişlerdir, Bu öğrenciler çalgı çalmayı dersten iyi not alabilmek için bir gereklilik olarak görmüşlerdir. Çalgı çalmaya istekli olan % 67.7 öğrenciden % 59.0'u genel akademik başarıyı yüksek olan öğrencilerdir. 5. Sınıfta 2. Yıl gözlem yapılan öğrencilerde ilginin bir önceki yıla göre daha da azaldığı görülmüştür.

Deney Grupları: Öğrenilecek çalgı seçeneği daha fazla olduğundan genele göre değil; bireysel farklılıklara göre seçim yapılabilmiştir. Öğrenciler çeşitli çalgıları tanıyarak karar verme süreci yaşamışlardır ve seçtikleri çalgıları benimsemişlerdir. Seçtikleri çalgıyla birlikte gruplarına karşı da güdülenme, sahiplenme duygusu geliştirmişlerdir (Flütçüyüz, Mandolinciyiz, Gitarcınız v.b. gibi). Öğrencilerin % 6.7'si çalgı çalamamıştır ancak 5. sınıfta 2. yıl gözlem yapılan öğrencilerde çalgı çalma isteğinin ve çalgı alma oranının arttığı gözlenmiştir.

Öğrencilere öğretme-öğrenme süreci sonucunda yapılacak olan değerlendirmenin güçlük durumuna göre yapılan gözlemlerde;

Kontrol Grupları: Aynı çalgı ile aynı şarkıların çalınmasından dolayı değerlendirme süreci öğretmen açısından daha kolay gerçekleştirilmiştir.

Değerlendirme sürecinde öğrenciler iyi düzeyde çalabilen öğrencilerden çalamayan öğrencilere doğru sıralanarak sınıf düzeyine göre puanlandırılmışlardır. Müzik yeteneği yüksek olan öğrencilerin bu süreçte ilgileri artarken daha düşük olan öğrencilerde kaygı nedeniyle çalgıdan soğuma gözlenmiştir.

Deney Grupları: Farklı zorlukta ve çeşitlilikte çalgılar olmasından dolayı değerlendirme sürecinde öğrencinin derse katılımı, davranışı, çalgısına ve seviyesine uygun olarak yazılan partiyonu çalabilmesi ile değerlendirme yapılmıştır. Bu uygulamada sınıfta "Bireysel farklılıklara göre farklı müziksel ifade biçimleri" yaklaşımı sebebiyle öğrenciler kendi kapasitelerine fiziksel - zihinsel yapılarına tercihlerine uygun çalgıları çaldıklarından başarısızlık duygusu yaşamamış, kendilerini ifade edebildikleri bir çalgıyla eğitim alarak değerlendirmeye katılmışlardır.

Öğrencilerin aldıkları çalgı eğitimi ile birlikte özgüven ve sosyalleşme yönünden desteklenmesi ve İşbirlikçi öğretim yöntemlerinden faydalanabilme durumlarına göre yapılan gözlemlerde;

Kontrol Grupları: Öğrenciler arası grup çalışması yapılması istendiğinde gruplar oluştururken ilgili ve başarılı öğrencilerin dengeli dağılımıyla homojen gruplar oluşturulmaya çalışılmıştır fakat çalgıların ve beklenen düzeyin eşitliği sebebiyle öğrenciler ve gruplar arasında bireysellik, rekabet ve yarışma ortamı oluşmuştur. Bu rekabetçi ortam yapılandırmacı yaklaşımın felsefesine de ters düşmektedir.

Deney Grupları: Öğrencilerle çalgı grupları oluşturarak çalgılarının çalma prensiplerini çözmek üzere, ortak bir amaç uğruna birlikte çalışarak çalgıların öğreniminin yapılması; oluşturulan grupların amacını belirlemede işbirliği kavramı ön plana çıkmıştır. Gruplar birbirleriyle rekabet etmek yerine çalgılarını diğer gruplara daha iyi tanıtmak üzere yoğunlaşmışlardır. Deney gruplarında ortaklaşa, işbirlikçi etkinlikleri destekleyici çalışmalara (grup ve orkestra dinletilerine) yer verilmesi ile öğrencilerin özgüven, sosyalleşme ve yardımlaşma yönünden gelişim gösterdikleri öğrenci velileri ve öğretmenler tarafından gözlenmiştir.

Öğretmenin eğitim verdiği süreçte karşılaştığı problemler durumuna göre yapılan gözlemlerde;

Kontrol Grupları: Sınıf içinde genel olarak öğretmen merkezli bir çalışma süreci gerçekleştirildiğinden sınıf hâkimiyeti daha kolay sağlanabilmektedir.

Deney Grupları: Sınıf içinde genel olarak grup çalışması içinde işbirlikçi ve öğrenen merkezli bir çalışma süreci gerçekleştirildiğinden sınıf hâkimiyeti öğretmen açısından kontrol gruplarına göre özellikle orkestranın oluşması aşamalarında daha güç ancak paylaşımlı olmuştur.

Çok sesli çalma esnasında yaşanan güçlük durumuna göre yapılan gözlemlerde;

Kontrol Grupları: Çalgı tınları aynı olduğundan öğrencilerin farklı partileri çalarken ritmi yakalamaları zorlaşmıştır.

Deney Grupları: Çalgıların sesleri farklı olduğundan ritim ve müzikal yönden birliktelik sesleri ayırt edebilme nedeniyle daha kolay sağlanmıştır.

Konserlere katılım hazırlık aşamasında yaşanan güçlük durumuna göre yapılan gözlemlerde;

Kontrol Grupları: Sınıflarda tek bir çalgının çalındığı eğitimde farklı çalgıların çalındığı sınıflarla ortak konser verilmek istendiğinde deney gruplarına göre daha fazla ders dışı prova yapılması gerekmiştir. Öğrenciler diğer çalgılarla birlikte çalarken seslerine alışmakta ve uyum sağlamakta zorlanmışlardır.

Deney Grupları: Sınıf içinde orkestra şeklinde yapılan çok çalgılı eğitimde öğrenciler farklı çalgılarla bir arada çalma alışkanlığı edindikleri için sınıflarda yapılan provaların dışında sahnede yalnız iki genel prova ile konser verilebilmiştir.

Eğitime ikinci yılda devam edilmesi durumunda yapılan gözlemlerde;

Kontrol Grupları: İkinci yılda Tablo 2 de belirtilen oranlarda çalgıya yönelik ilgi azaldığı görülmüştür

Deney grupları: İkinci yılda Tablo 2 de belirtilen oranlarda çalmaya istekli olan öğrenci sayısı artmıştır. Bu doğrultuda birinci yılda çalgısını henüz alamayan öğrencilerin büyük çoğunluğu ikinci yılda temin etmişlerdir.

3. Sonuç ve Öneriler

Müzik eğitimi kapsamında verilen çalgı eğitimi; çalgıyı öğrencinin yaşamına katabilmek, boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmelerini sağlamak, çalgı çalmaya özendirebilmek, istek uyandırmak, ve çalgı çalma yolu ile ulaşılabilecek her türlü bilişsel, psikomotor ve sosyal kazanımları edinebilmelerini sağlamak için yeteneklerine göre basit ya da daha profesyonel çalgılara yönlendirilmeleri amacıyla verilmektedir.

Sınıflarda okul çalgıları orkestrası eğitimi uygulanan deney gruplarındaki öğrencilerde, tek bir çalgının öğrenildiği kontrol gruplarındaki öğrencilere göre; çalgı çalmaya ve müzik dersine yönelik ilgi, etkinliklere katılım, sosyalleşme ve isteklilik bakımından olumlu yönde farklılaşmalar gözlenmiştir. Örnek uygulama çalgı edinebilme yönünden daha çok özel okullar için uygun gibi görünse de eldeki imkânlar doğrultusunda her türlü çalgıyı sınıf içine katabilme açısından birçok okulda uygulanabileceği düşünülmektedir. Okullarda bir müzik sınıfı ve bu sınıfta zaman içinde çeşitli çalgıların biriktirilmesiyle oluşturulacak bir müzik köşesi ile daha çok öğrenciye çalgı çalma imkânı sağlanmış olacaktır. Çalgı alamayan öğrenciler grup çalışmalarıyla az sayıda da olsa çalgıları dönüşümlü kullanarak öğrenebilmektedir.

Çeşitli okul çalgılarının öğrenildiği bir sistemde öğretmenin liderliği, rehberliği, çeşitli çalgılara yönelik bilgi ve becerisinin düzeyi önemlidir. Sınıflarda çoklu çalgı öğrenimi uygulamaları, öğrencinin çeşitli okul çalgıları içinden kendisini en iyi ifade edebileceği, fizyolojik ve zihinsel yapısına uygun olan çalgıyı seçmesine olanak tanımaktadır. Buna bağlı olarak çalgı eğitimi yürütecek olan müzik öğretmenin de bu konudaki yeterliliği büyük önem taşımaktadır.

“Bir müzik öğretmeni kendi çalgısının dışında okul çalgılarını derste ve ders dışı etkinliklerde çalabilme ve öğretebilme düzeyinde bilerek kullanmak durumundadır” (Küçüköncü, 2006).

Eğitim fakültelerinde “Okul Çalgıları” dersinin, seçmeli ders olarak yürütülmesi, okul çalgıları orkestrasının olmaması, öğretmen adaylarının tüm okul çalgılarını yeterince tanıyamamaları bu çalgılardan oluşan orkestra eğitimi, repertuar, metot bilgisi, akort yapma gibi bilgi ve becerileri yeterince edinememelerine zemin hazırlamaktadır. Örnek olarak seçmeli çalgılar içinden mandolini seçmiş bir öğretmenin mandolin çalgısını hiç tanımadan meslek hayatına başlaması söz konusudur. Aynı durum Orff Çalgıları, Gitar, Bağlama için de geçerlidir. Her bir çalgı için ayrı bir dönem seçmeli ders oluşturulması mümkün olamasa da, programa okul çalgılarını tanıma ve orkestra oluşturmaya yönelik bir dersin eklenmesi öğretmen adaylarının, çalgıları bir arada tanıyarak birlikte nasıl tınladıkları, nasıl akort edildikleri, nasıl çalındıkları gibi konulara biraz daha vakıf olmalarını sağlayacaktır.

Konu ile ilgili farklı uygulama örnekleri ve benzer araştırmalar yapılarak sınıflarda çalgı eğitiminin gelişimini destekleyen bilimsel çalışmaların devam etmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akgül, B. D. (2007). *Okul Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi Uygulamaları*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:15, cilt:2
- Bilen, S. (1995). İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkileri. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. S.14
- Caine, R. N. & Caine, G. (2002). *Teachin and the Human Brain*. Çeviri Editörü Gülten Ülgen, Nobel yayınları, S.92
- Günay, E. ve Özdemir, M. A. (2003). *Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*. Bağlam yayınları, S.72
- Küçüköncü, Y. (2006). *Türk Eğitim Sistemindeki Yeniden Yapılanma Sürecinde Müzik Öğretmeni Modelleri*. Denizli; Pamukkale Üniversitesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. Milli Eğitim Bakanlığı (2006). İlköğretim 1–8. Sınıflar Müzik Dersi Öğretim Programı İlkeleri
- Sandalcı, Y. (1999). *Müzik Yolcuları*. Borusan Kültür ve Sanat Yayınları.
- Tunalıoğlu, Ş. (2004). İlköğretim okullarının ikinci kademe (6.7.8.) sınıflarında okutulan *müzik derslerinde yapılan düzenli çalgı ve ses eğitimi uygulamalarının, öğrencilerin müziğe ilişkin bilişsel, duyuşsal, psikomotor davranışları, müzik yaşantısı ve benlik saygısı üzerine etkisi*. Doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi; Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı · 253 s.
- Sun, M. ve Seyrek, H. (1993). *Okul öncesi Eğitiminde Müzik*. İzmir: Mey Müzik Eserlerin Yayınları. S. 54.

Ek 1 Öğrenci Performansını Değerlendirme Formu

SINIFI		1. Dönem										2. Dönem					1. DÖNEM NOTU	2. DÖNEM NOTU
ÖĞRENCİ RESMİ	ÖĞRENCİ ADI VE NUMARASI	eylül	ekim	kasım	aralık	ocak	şubat	mart	nisan	mayıs	haziran							
	Araç-Gereç																	
	Davranış																	
	Derse Katılım																	
	Performans																	
	Genel görüşler																	

Ek 2 Birinci Aşamada Uygulanan Yazılı Değerlendirme Örneği

- Aşağıdaki notaları alttaki boş porteye aynı şekilde yazınız.
- Notaların altlarındaki noktalı yerlere bildiğiniz notaların adlarını yazınız.
(do re mi)

- 1 Vuruşluk notanın şeklini çiziniz _____
- 2 Vuruşluk notanın şeklini çiziniz _____
- 3 Vuruşluk notanın şeklini çiziniz _____
- 4 Vuruşluk notanın şeklini çiziniz _____
- Bir tane yarım vuruşluk notanın şeklini çiziniz _____
- İki tane yarım vuruşluk notanın yan yana yazılışının şeklini çiziniz _____